

SOẠN BÀI MIÊU TẢ TRONG VĂN BẢN TỰ SỰ

Soạn bài miêu tả trong văn bản tự sự của Đọc Tài Liệu giúp bạn ôn tập kiến thức và trả lời câu hỏi trang 91, 92 SGK Ngữ văn 9 tập 1

I. KIẾN THỨC CƠ BẢN.....	1
II. GỢI Ý TRẢ LỜI CÂU HỎI SGK.....	2
TÌM HIỂU YẾU TỐ MIÊU TẢ TRONG VĂN BẢN TỰ SỰ.....	2
LUYỆN TẬP	2
GHI NHỚ	6

Tài liệu **hướng dẫn soạn bài miêu tả trong văn bản tự sự** của Đọc Tài Liệu sẽ giúp các em nắm vững những kiến thức quan trọng của bài học và gợi ý trả lời các câu hỏi tại trang 91 và 92 sách giáo khoa ngữ văn 9 tập 1.

Soạn bài

MIÊU TẢ TRONG VĂN BẢN TỰ SỰ

Cùng tham khảo...

I. KIẾN THỨC CƠ BẢN

Trong văn bản tự sự, sự miêu tả cụ thể, chi tiết về cảnh vật, nhân vật và sự việc có tác dụng làm cho câu chuyện trở nên hấp dẫn, gợi cảm.

II. GỢI Ý TRẢ LỜI CÂU HỎI SGK

Hướng dẫn trả lời các câu hỏi trang 91 và phần luyện tập trang 92 sách giáo khoa.

TÌM HIỂU YẾU TỐ MIÊU TẢ TRONG VĂN BẢN TỰ SỰ

2 - Trang 91 SGK

Suy nghĩ và trả lời câu hỏi [...]

Trả lời

a) Đoạn trích này kể về trận đánh đồn Ngọc Hồi. Trong trận đánh này, Quang Trung là người chỉ huy. Vua xuất hiện trong một tư thế oai phong: Quang Trung cười voi đi đốc thúc,...

b) Các chi tiết miêu tả trong đoạn trích:

- Vua Quang Trung lại truyền lấy sáu chục tấm ván, ... vua Quang Trung cười voi để đốc thúc,...
- Quận Thanh bèn dùng ống phun khói lửa ra, khói tỏa mù trời,...
- Quận Thanh chống không nổi bỏ chạy tán loạn, giày xéo lên nhau mà chết.

Các chi tiết miêu tả nêu trên đã khắc họa rõ nét khí thế tấn công của quân Tây Sơn cũng như sự thất bại của giặc.

c) Nếu chỉ kể lại diễn biến sự việc như trên thì câu chuyện sẽ không sinh động, nhân vật sẽ không nổi bật. Bởi bản thân các sự việc của câu chuyện được đặt theo trình tự trước - sau đúng như nó diễn ra trong câu chuyện chỉ mới ghi lại đủ sự việc mà chưa diễn tả được các sự việc ấy diễn ra như thế nào.

Như vậy, muốn tái hiện một cách cụ thể, sinh động, hấp dẫn diễn biến các sự việc trong câu chuyện, người ta sẽ phải kết hợp sử dụng yếu tố miêu tả trong trần thuật.

LUYỆN TẬP

1 - Trang 92 SGK

Tìm những yếu tố tả người và tả cảnh trong hai đoạn trích [Truyện Kiều](#) vừa học (*Chị em Thúy Kiều* và cảnh ngày xuân).

Phân tích giá trị của những yếu tố miêu tả ấy.

Trả lời

Những yếu tố tả người và tả cảnh trong hai đoạn trích *Chị em Thúy Kiều* và *Cảnh ngày xuân*: Vẻ đẹp trang trọng, đoan trang của người thiếu nữ được so sánh với hình tượng thiên nhiên, với những thứ cao đẹp trên đời: “trăng, hoa, mây, tuyết, ngọc” là thủ pháp nghệ thuật ước lệ khuôn mặt tròn tria, đầy đặn như mặt trăng, lông mày sắc nét, đậm như con ngài, miệng cười tươi thắm như hoa, giọng nói trong trẻo thoát ra từ hàm răng ngà ngọc, mái tóc đen óng nhẹ như mây, làn da trắng mịn màng hơn tuyết... Thúy Kiều thì có đôi mắt lóng lánh như “*thu thủy*” (nước mùa thu), “*xuân Sơn*” (núi mùa xuân), *hoa ghen thua thắm liễu hờn kém xanh*.

+ Mùa xuân có chân dung xa rộng, có chim én bay, hoa lê nở và cỏ xanh trải rộng tận chân trời. Màu cỏ tràn ra trong một không gian rộng lớn. Một vài bông hoa lê nở trắng điểm xuyết trên cái nền xanh vô tận ấy, tạo nên một sự tương phản điểm tô thêm cho bức tranh xuân đặc sắc:

*“Cỏ non xanh tận chân trời
Cành lê trắng điểm một vài bông hoa”.*

+ Nguyễn Du tả cảnh mùa xuân thật ngắn gọn chỉ bằng bốn câu thơ với một vài nét đặc tả. Một loạt từ hai âm tiết (trong đó có cả từ ghép và từ láy) là tính từ, danh từ, động từ xuất hiện: *gần xa, yến anh, chị em, tài tử, giai nhân, nô nức, sắm sửa, dập dìu, ...* gọi lên không khí lễ hội thật rộn ràng. Các danh từ (*yến anh, chị em, tài tử, giai nhân*) gọi tả sự đông vui, nhiều người cùng đến hội; các động từ (*sắm sửa, dập dìu*) gọi tả sự rộn ràng náo nhiệt của ngày hội; các tính từ (*gần xa, nô nức*) làm rõ hơn tâm trạng của người đi hội. Cách nói ẩn dụ “nô nức yến anh”, gọi lên hình ảnh từng đoàn người nhộn nhịp đi chơi xuân như chim én bay ríu rít.

Tham khảo thêm: [Phân tích nghệ thuật miêu tả nhân vật trong Truyện Kiều](#)

2 - Trang 92 SGK

Dựa vào đoạn trích Cảnh ngày xuân, hãy viết một đoạn văn kể về việc chị em Thúy Kiều đi chơi trong buổi chiều ngày Thanh Minh. Trong khi kể vận dụng các yếu tố miêu tả để tả cảnh ngày xuân.

Trả lời

- Trong đoạn trích Chị em Thúy Kiều: Có một câu tả cảnh (*Em đêm trướng rủ màn che*): Còn lại chủ yếu là các hình ảnh tả tài sắc của Thúy Kiều và vẻ đẹp của Thúy Vân. Các hình ảnh thể hiện vẻ đẹp của thiên nhiên được lấy để khắc họa vẻ đẹp của hai nhân vật chứ không phải để tả thiên nhiên. Đây là bút pháp ước lệ của văn học trung đại.

- Trong đoạn trích Cảnh mùa xuân:

+ Chú ý các hình ảnh tả cảnh: *Con én đưa thoi, Cỏ non xanh tận chân trời, Cành lê trắng điểm một vài bông hoa; Ngõn ngang gò đống kéo lên; Thoi vàng vó rắc, tro tiền giấy bay Tà tà bóng ngả về tây, phong cảnh có bề thanh thanh; Nao nao, dòng nước uốn quanh; Dịp cầu nho nhỏ cuối ghềnh bắc ngang.*

+ Tả người: *Gần xa nô nức yến anh; Dập dìu tài tử giai nhân; Ngựa xe như nước, áo quần như nêm; Chị em thơ thẩn dan tay ra về.*

- Chú ý vai trò của yếu tố miêu tả trong việc khắc họa vẻ đẹp của hai chị em Thúy Kiều. Nhờ yếu tố miêu tả, tác giả đã làm nổi bật vẻ đẹp khác nhau giữa hai chị em Thúy Kiều như thế nào? Yếu tố miêu tả có tác dụng gì trong việc ca ngợi vẻ đẹp của con người và dự cảm về kiếp người tài hoa bạc mệnh?

Đoạn *văn* *tham* *khảo:*

“Mùa xuân đã đến tràn trề khắp vũ trụ, hơn hai tháng trôi qua, những cánh đồng cỏ khô đã ngày nào nay mát rượi bởi vạt cỏ mới mọc dưới mưa xuân. Ngày hội Thanh minh cũng là hội Đạp thanh đã đến. Chị em Thúy Kiều nô nức rủ nhau trở hội. Từ mấy hôm trước, họ đã nhắc nhau lo áo quần, lo chuyện sắm sửa những cái ăn cái uống và tính thời gian, phương tiện đi chơi xuân. Ngày Thanh minh đến, những cánh đồng cỏ xanh đến tận chân trời, một màu cỏ non dịu dàng êm ả. Đó đây có những bụi hoa lê nở trắng xoá. Người người dập dìu, tùm nãm tùm ba trên đường. Kê đi xe, người đi ngựa, kẻ võng lọng nghênh ngang. Nhóm khác lại ung dung tản bộ. Nơi nơi nô nức tiếng cười tiếng nói. Có nơi chen chân đông nghịt ……”

3 - Trang 92 SGK

Giới thiệu trước lớp về vẻ đẹp của chị em Thúy Kiều bằng lời của mình

Gợi ý

Không nên dùng lại y nguyên những hình ảnh ước lệ trong đoạn trích Chị em Thúy Kiều để giới thiệu mà phải biết liên tưởng từ những hình ảnh gợi tả mà tác giả sử dụng để làm nổi bật vẻ đẹp của hai nhân vật này theo cảm nhận của riêng mình.

Chú ý đảm bảo mạch giới thiệu theo câu chuyện (*ở đây là việc giới thiệu về gia đình Thúy Kiều, trình tự giới thiệu từ Thúy Vân đến Thúy Kiều, từ vẻ đẹp hình thức đến tài hoa,...*)

Đoạn văn tham khảo:

Nhà Vương viên ngoại có hai con gái đầu lòng xinh đẹp, đặt tên chị là Thúy Kiều, em là Thúy Vân. Hai chị em nổi tiếng trong vùng là hai cô con gái có tư cách đạo đức nghiêm trang mẫu mực

của một gia đình nề nếp. Họ chẳng khác nào như hai cành mai quý. Tư tưởng họ tinh khiết như tuyết đầu đông. Mỗi người, Có một nét đẹp khác nhau nhưng thật là hoàn hảo mùi phân vẹn mùi.

Thúy Vân thì có nét đoan trang hiền hòa, khác hẳn với những cô gái bình thường. Khuôn mặt nàng bầu bĩnh như vàng trắng tròn với đôi lông mày nở nang. Khi Thúy Vân mỉm cười, hết như một đoá hoa quỳnh nở sáng màn đêm. Khi nàng thốt lời, tiếng nói nàng trong như ngọc, lời lẽ nàng êm ái như ru. Tóc nàng mềm mại, óng ả hơn mây. Da nàng nếu đem so với tuyết thì tuyết phải nhường bước.

Bên cạnh đó, Thúy Kiều lại càng có nhan sắc mặn mà hơn cả em gái. Đã thế Thúy Kiều lại hơn cả Thúy Vân về cả sắc lẫn tài. Mắt nàng lóng lánh xanh biếc như mặt nước hồ thu. Nét mày nàng mượt mà như núi mùa xuân. Nàng đi dạo bên hoa, hoa phải ghen tị vì không tươi thắm bằng nàng. Khi Kiều đứng chân bên cành liễu, liễu phải ghen hờn vì liễu không xanh tốt bằng mái tóc Kiều .....

GHI NHỚ

Trong văn bản tự sự, sự miêu tả cụ thể chi tiết về cảnh vật, nhân vật và sự việc có tác dụng làm cho câu chuyện trở nên hấp dẫn, gợi cảm, sinh động.

Trong văn bản tự sự, sự miêu tả cụ thể chi tiết về cảnh vật, nhân vật và sự việc có tác dụng làm cho câu chuyện trở nên hấp dẫn, gợi cảm, sinh động.

// Đọc Tài Liệu mong rằng nội dung của bài **hướng dẫn soạn văn 9 bài miêu tả trong văn bản tự sự** này sẽ giúp các bạn ôn tập và nắm vững các kiến thức quan trọng của bài học. Chúc bạn luôn đạt được những kết quả cao trong học tập.